

ขวัญฤทัย ครองยุติ 2555: การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ
ชุมชนบ้านปางแดงใน จังหวัดเชียงใหม่ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน
นันทนาการ และการท่องเที่ยว) สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว ภาควิชา
อนุรักษ์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์,
Ph.D. 167 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านปางแดงใน
ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาและเสนอแนะ
กระบวนการจัดการความรู้ที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน
การศึกษานี้เป็นงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก
การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม การสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเรียกชื่อ การวิเคราะห์และ
สรุปข้อมูลโดยวิธีตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูลและให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ สำหรับ
ข้อมูลเชิงปริมาณเก็บรวบรวมโดยแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวจำนวน 100 ตัวอย่าง
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอย่างง่ายเชิงพรรณนา ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 6 เดือน โดยผู้วิจัย
อาศัยในหมู่บ้านปางแดงในตลอดระยะเวลาเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีทรัพยากรท่องเที่ยวโดดเด่นทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม มีการนำ
วัตถุดิบท้องถิ่นมาใช้ในการบริการอาหารและที่พัก ให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม แต่ขาด
มาตรการควบคุมและป้องกันผลกระทบ ขาดการวางแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขาดทักษะใน
การสื่อสารภาษาต่างประเทศ และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนขาด
ความชัดเจน จึงมีแนวโน้มถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ค้นพบมี 24
รายการ มีการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว 8 รายการ มีการจัดเก็บเป็นลายลักษณ์อักษร 7 รายการ
นักท่องเที่ยวได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านวิถีปฏิบัติและการบอกเล่าเรื่องราวจากมัคคุเทศก์
และคนในชุมชนในระดับน้อย แต่หลังจากการวิเคราะห์กระบวนการจัดการความรู้มีส่วนร่วมร่วมกับ
ชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนได้คัดเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรมีการจัดการ
ความรู้ในระยะแรก 6 รายการ และได้ร่วมกันกลั่นกรองและประมวลความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มี
ความถูกต้อง มีการจัดเก็บภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สะดวกต่อการแบ่งปันและใช้
ประโยชน์ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งทำโดยการจัดแสดงนิทรรศการภายในศูนย์การ
เรียนรู้ของชุมชนและการจัดบันทึกเป็นสมุดรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน